

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 103/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. L. Z., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práv podľa čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 2 ods. 3 písm. a), čl. 14 ods. 1 a čl. 20 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach časťou uznesenia Obecného zastupiteľstva obce V. č. 224/1993 z 28. decembra 1993, uznesením Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Ž. sp. zn. ČVS: VP-466/01-95 z 23. mája 1996, uznesením Okresnej prokuratúry Ž. sp. zn. Pn 1141/95 z 2. júla 1996, postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 2122/98, postupom a rozhodnutím Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 274/00 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 199/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. L. Z. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2005 doručená sťažnosť RNDr. L. Z. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práv podľa čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 2 ods. 3 písm. a), čl. 14 ods. 1 a čl. 20 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) časťou uznesenia Obecného zastupiteľstva obce V. (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“) č. 224/1993 z 28. decembra 1993, uznesením Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Ž. (ďalej len „okresný úrad vyšetrovania“) sp. zn. ČVS: VP-466/01-95 z 23. mája 1996, uznesením Okresnej prokuratúry Ž. (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. Pn 1141/95 z 2. júla 1996, postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 2122/98, postupom a rozhodnutím Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 274/00 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 199/04.

Podľa sťažovateľa obecné zastupiteľstvo uznesením č. 224/1993 z 28. decembra 1993 „*schválilo zmenu názvu ulice kpt. Pfliegla na ulicu Dr. Jozefa Tisu a Nábrežie osloboditeľov na Nábrežie kpt. Pfliegla*“, preto sa sťažovateľ 29. novembra 1995 obrátil podaniami na okresnú prokuratúru a okresný úrad vyšetrovania, v ktorých oznámil podozrenie zo spáchania trestného činu tým, že došlo k premenovaniu ulice Kpt. Pfliegla na ulicu Dr. Jozefa Tisu. Okresná prokuratúra „*na podanie sťažovateľa zo dňa 29. 11. 1995 odpovedala až 21. 1. 2005 s tým, že uznesenie sp. zn. ČVS: VP-466/01 z 23. 5. 1996 podľa § 159 ods. 1) vtedy platného Trestného poriadku, ktorým vyšetrovateľ vec odložil považuje za zákonné*“. Dňa 9. júna 1996 podal sťažovateľ okresnej prokuratúre podanie „*o podozrení*

zo spáchania trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa“ vyšetrovateľom okresného úradu vyšetrovania, ktoré prokurátor okresnej prokuratúry uznesením sp. zn. Pn 1141/95 z 2. júla 1996 odložil.

Žalobou doručenou okresnému súdu 11. decembra 1998 sa sťažovateľ domáhal, „aby súd v rozsudku konštatoval, že pomenovanie ulice podľa Dr. Jozefa Tisa bolo protizákonné a aby obec V. bola povinná najneskôr do 5-tich dní po právoplatnosti rozsudku ulicu premenovať“. Okresný súd Žilina unesením sp. zn. 6 C 2122/98 zo 6. júla 2000 „vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť a spis postúpil bez rozhodnutia Okresnému súdu Levice“, ktorý uznesením sp. zn. 11 C 274/00 zo 17. apríla 2001 konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 7. júna 2001 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 319/02 z 31. decembra 2002 tak, že napadnuté uznesenie Okresného súdu Levice zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudkom z 27. apríla 2004 Okresný súd Levice žalobu zamietol, proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal 22. júla 2004 odvolanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Co 199/04 z 12. októbra 2004 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal 7. januára 2005 dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu vo veci ešte nerozhodol.

Podľa sťažovateľa uznesením obecného zastupiteľstva bolo porušené jeho základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, právo podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a právo podľa čl. 10 ods. 2 listiny a je v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy. Podľa sťažovateľa predmetným uznesením je porušované aj jeho právo podľa čl. 20 paktu a v ňom zahrnuté právo sťažovateľa na vlasť bez vojnovnej propagácie, bez propagácie rasovej a náboženskej nenávisti a bez podnecovania k diskriminácii.

Okresná prokuratúra podľa sťažovateľa svojou dlhodobou nečinnosťou porušila spolu s okresným úradom vyšetrovania jeho právo na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd „vydal nasledujúci nález:

Časť uznesenia obecného zastupiteľstva obce V. zo dňa 28. 12. 1993, ktorým bolo rozhodnuté o premenovaní ul. kpt. Pfliegla na ulicu Dr. Jozefa Tisa, je z dôvodu uctievania a oslavovania Dr. Jozefa Tisa, čiže uctievania a propagovania protagonistov Slovenského štátu z rokov 1939 až 1945 ako aj verejného propagovania symbolov fašistického štátu, porušením vyššie uvedených základných práv a slobôd sťažovateľa, a teda v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a ustanoveniami medzinárodných zmlúv, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom a ktorými je Slovenská republika viazaná.

Rozsudok Okresného súdu Levice sp. zn. 11 C 274/2000 zo dňa 27. 4. 2004 sa zrušuje.

Rozsudok odvolacieho Krajského súdu v Nitre č. k. 6 Co 199/2004-154, zo dňa 12. 10. 2004 sa zrušuje a vec sa vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 250 000,- Sk“.

Priznanie primeraného finančného zadostučinenia zdôvodňuje sťažovateľ tým, že „je už takmer desať rokov nútený žiť v právnej neistote a to z dôvodov prieťahov v súdnom konaní“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný sťažnosťou. Sťažnosť však posudzuje ako celok, a preto napriek zneniu návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petitu) ústavný súd preskúmal námietky voči všetkým orgánom verejnej moci označeným v sťažnosti ako orgány, proti ktorým sťažnosť bola ústavnému súdu doručená.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa „časťou uznesenia“ obecného zastupiteľstva a postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 2122/98

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiada vysloviť porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2 listiny, porušenie jeho práv podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru a čl. 20 paktu „časťou uznesenia“ obecného zastupiteľstva z 28. decembra 1993 a porušenie jeho práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 2 ods. 3 písm. a) paktu postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 2122/98.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

A) Vzhľadom na to, že predmetom namietaného porušenia práv sťažovateľa má byť „časť uznesenia“ obecného zastupiteľstva z 28. decembra 1993, bolo treba sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre oneskorenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože uplynula lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

B) Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že konanie vedené na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6 C 2122/98 bolo skončené tak, že Okresný súd Žilina 6. júla 2000 vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť a spis postúpil bez rozhodnutia Okresnému súdu Levice.

Od 6. júla 2000, keď bola vec postúpená Okresnému súdu Levice, do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu, t. j. 11. februára 2005, uplynula lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa proti „časti uznesenia“ obecného zastupiteľstva a proti postupu Okresného súdu Žilina v tejto časti odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného úradu vyšetovania a okresnej prokuratúry

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“): „Prokurátor preskúmava zákonnosť postupu

a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.“

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre: „Pri vybavovaní podnetu je nadriadený prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného predpisu, či sú splnené podmienky na podávanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.“

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre: „Ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.“

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mohol a mal využiť proti postupu okresného úradu vyšetrovania a okresnej prokuratúre postup upravený v zákone o prokuratúre. Ak tak neurobil, resp. to ani netvrdil, treba jeho sťažnosť v tejto časti považovať za neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania, v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

S poukázaním na uvedené skutočnosti ústavný súd už na svojom predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom a rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 199/04

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že na pojednávaní na krajskom súde 12. októbra 2004 bolo porušené jeho základné právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V sťažnosti ďalej uvádza, že proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Co 199/04 z 12. októbra 2004 podal dovolanie najvyššiemu súdu „*v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (...) a v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3) písm. b) OSP*“. Podľa sťažovateľa krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Levice z 27. apríla 2004 napriek tomu, že v konaní okresného súdu došlo „*k vadám podľa § 237 písm. f) OSP, keď sa navrhovateľovi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a to konkrétne tým, že mu v priebehu konania nebolo umožnené vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom (...) konanie je okrem vyššie uvedeného postihnuté v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. (...) Za vadu konania považujeme tiež skutočnosť, že na pojednávaní pred odvolacím súdom nebol navrhovateľ a ani odporca formálne ústne poučený o svojich procesných právach a povinnostiach. (...) Podľa nášho názoru spočíva rozhodnutie odvolacieho a taktiež prvostupňového súdu na nesprávnom právnom posúdení veci*“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že „*nesprávnym právnym posúdením veci*“ krajským súdom sú naplnené podmienky dovolania, z dôvodu ktorého dovolanie proti rozsudku krajského súdu podal a v ňom navrhuje, aby najvyšší súd zrušil „*rozhodnutie*

odvolacieho súdu i súdu prvostupňového“ a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy: „Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zistil, že ochranu ním označených práv, ktorých porušenie namieta, poskytujú všeobecné súdy, sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 274/00

Sťažovateľ namieta aj porušenie jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote v konaní vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11 C 274/00.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade okresného súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (napr. III. ÚS 199/02).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a teda aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany

porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

Sťažovateľom namietané konanie skončilo 9. decembra 2004 doručením rozsudku krajského súdu sťažovateľovi. Z uvedeného vyplýva, že tvrdené porušovanie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov okresným súdom skončilo skôr, než bola ústavnému súdu podaná sťažnosť, t. j. pred 11. februárom 2005.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení rozsudku Okresného súdu Levice, rozsudku krajského súdu a o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (§ 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia predmetných rozsudkov a priznania primeraného finančného zadosťučinenia, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2005